

Art Anstalter. Om Summen er for stor eller ikke til dette nyttige Foretagende, er Noget, jeg ikke er kjendt med, kun det veed jeg, at Anstalten paa Bøggildgaard udretter en god Gjerning. Det var især for at henvende en Bemærkning til den høitærede Indenrigsminister, at jeg begjærede Dødet. Den høitærede Indenrigsminister var ikke tilfreds med, at jeg havde sagt, at Postvesenet gav et godt Overflud, og han henlebede særlig min Opmærksomhed paa, at der var store Foretagender i Vente, blandt Andet over Store-Belt, ja han nævnebe endog saa, at der var Tale om en Dampfærge ligesom over Lille-Belt. Det er meget muligt, jeg ønsker ogsaa, at Overfarten blev forbedret, men jeg vil dertil sige, at Overfarten over Lille-Belt blev lagt over paa Jernbanebudgettet, og jeg vil finde, at Farten over Store-Belt hovedsagelig dog lige saa meget maa ligge i Jernbanetræffikens Interesse som i Postvesenets. Med Hensyn til Postdampskibet mellem Korsør og Kiel, er det mig ikke muligt at indse, at denne Fart er nødvendig af Hensyn til Postvesenet; hvilke andre Hensyn der derved ville kunne være at tage, skal jeg ikke komme nærmere ind paa. Den høitærede Indenrigsminister bemærkede angaaende de 90,000 Rb. og de 190,000 Rb. til Postgaarden, at det var en Selvfølge, at man ikke fik det samme Arbejde for den mindre Sum som for den større. Jeg har heller aldrig troet det, men Sagen er den, at da den høie Regjering saae, at der ikke kunde faas den fulde Sum, kunde man ogsaa hjælpe sig med den mindre Sum, og den ærede daværende Indenrigsminister udtalte udtrykkelig, at naar denne Sum af 90,000 Rb. blev givet, vilde Savnet være afhjulpen for lang, lang Tid, men naar vi have naaet dette for de 90,000 Rb., synes jeg, det er godt, vi have sparet de 100,000 Rb. Hvis den ærede Minister for Kirke- og Undervisningsvesenet havde brugt den samme Fremgangsmaade ved Museumsbygningen, er jeg virkelig tilbøielig til at tro, at den vilde have staaet der nu, men Sagen er den, at der ikke var den samme Klemme paa Administrationen; thi Foretagendet var allerede begyndt, og saa er det ikke let at standse. Den høitærede Indenrigsministers Udtalelse angaaende Jernbanen til Herning interesserede mig meget, og jeg vil slaa fast, for saa vidt den høitærede Minister ikke modsiges mig, at han ikke vil være med til at fastsætte høiere Løster for denne Bane end for de øvrige Statsbaners Vedkommende. Naar jeg siger dette, maa jeg imidlertid beklage, at den forrige Indenrigsministers Skrivelse har været saa utydelig affattet, at det ikke har været muligt at forstaa den paa anden Maade, end at her var Tale om en Løstforhøielse. Jeg skal henvise til Tillæg B. Sp. 427. Efter at der er gjort Rede for det Nettooverflud, Banen har givet pr. Mil, nemlig 3,500 Rb., hedder det udtrykkelig — jeg haaber

at den høitærede Formand ikke har Noget imod, at jeg oplæser et Par Linier — „samt at dette Resultat“ — nemlig i Alt 3,500 Rb. — „kun kan opnaas ved, som det ses, at gjøre en moderat Løstforhøielse paa Person- og Godsbeholdningen, idet den første er ansat til 18 p. Mil, medens den for Statsbanen kun udgjør 12 p. og for Gods til 1½ p. pr. Str. Mil, i Stedet for at Statsbanen kun tager 1,08 p.“ Det er godt og vel 1 p., og det er mig derfor ufatteligt at se, at der i alt Fald for Godsets Vedkommende ikke er Tale om en Forhøielse, og jeg ser ikke bedre, end at de 18 p., der fordres her, udtrykkelig stilles i Modstæning til 12 p. paa Statsbanerne. Man maa altsaa tro, at der er kun tænkt paa 3die Klasse; men, som sagt, den høitærede Ministers Udtalelse glædede mig, og det vil være en Beroligelse for Egnen, at man nu med større Tryghed gaar til at give de 25,000 Rb., at man nu kan faae den Visshed, at her ikke skal være Tale om nogen Løstforhøielse; men jeg tror ikke, at denne Misforstaaelse, som har været tilstede paa hele Egnen — og jeg tør næsten sige hos Enhver, der overhovedet har læst denne Skrivelse — er fremkommen ganske uden Grund fra Ministeriets Side. Den høitagtede Indenrigsminister siger endvidere angaaende Arbejderkommissionerne og det af mig omtalte Foretagende, som jeg mente, at Ministeriet burde søge at have fremmet, fordi jeg troede, at Arbejderpørgsmaalet derved bedst løstes, at det var Ting, som ikke i strengeste Forstand vedrørte Arbejderpørgsmaalet. Det forstaaer jeg ikke ganske. Jeg troede, at, hvad der overhovedet hjalp til, at denne mindre bemidlede Klasse kunde komme op og frem, var Ting, som løste Arbejderpørgsmaalet. Jeg tror ikke — det kan muligvis være, at jeg ser noget feil i den Henseende — og har aldrig troet, at Arbejderpørgsmaalet lod sig løse ved nogen enkelt Lov, selv ved en Lov om Kassevesenet, og det synes navnlig at være det, som den høitagtede Indenrigsminister har for Die som et Grundlag, paa hvilket Kommissionen skulde arbejde. — Det ærede Medlem for Ringkjøbing Amts 3die Valgkreds (S. Madsen) udtalte sig om Sdiotanstalter. Jeg vil gjerne støtте ham, idet jeg vil tilstøtте, at efter en paalidelig Oplysning, der har været forelagt mig i Sommer i Anledning af et Byggeforetagende, som netop var en Anstalt for ubelæredelige Sindsyge, var der ikke mindre end 576 saadanne, og deraf var der 326 fattige og 142, som nøde Fattigundersøttelse. Det er et talende Exempel, saa at det forekommer mig egentlig, at det er for længe, at vi have ladet denne Sag ligge hen. Men i Dørigt kan det ikke negtes, at, naar f. Ex. Fattigloven skulde gaa igjennem, er der et Punkt, paa hvilket ogsaa Byrden vil vælttes fra de mindre formuende Forældre, idet den skal overgaa til Amtet. Det er et af de Fremskridt, som jeg mener, der er i den af mig nævnte Lov. Jeg skulde gjerne tilstøtте til dette, at, ligesom jeg mener, at